

INKOMEN

WIE VERDIENT WAT?

NEDERLANDSE WERKNEMERS KREGEN ER IN 2012 1,3 PROCENT BIJ, MAAR INFLATIE STEEG SNELLER

Een enkeling ging er nog op vooruit, bijna iedereen leverde aan koopkracht in. Dat blijkt uit jaarlijks beloningsonderzoek van *Elsevier* en Berenschot. Toch verdient u meer dan u denkt: wat betaalt de baas u aan extra's?

Arthur van Leeuwen
Illustraties Flos Vingerhoets

Onieuw had het salarisstrookje weinig opwekkends te melden. In 2012 zagen de Nederlandse werknemers hun beloning stijgen met gemiddeld 1,3 procent. Dat was al ietsje minder dan de bescheiden 1,4 procent in 2011, maar 2,5 procent inflatie zorgde voor de ware domper: een gevoelig verlies aan koopkracht. Behalve dan voor een klein rijtje van geluksvogels dat de inflatie te vlug af was: de taxichauffeur, de bode, de schoonmaker en de sergeant kwamen ruim boven 3 procent salarisstijging uit.

Dat blijkt uit het overzicht van 257 functies plus beloning dat managementadviesbureau Berenschot jaarlijks voor *Elsevier* opstelt. Het onderzoek *Wie verdient wat?* laat een dwarsdoorsnede zien van de bedragen die werkend Nederland verdient, door alle rangen en standen op de loonladder heen. Bovenaan staat de bestuurder van een middelgrote organisatie, van bedrijf tot overheid. Onderaan wisselt na vele jaren een nieuwe hekkensluiter de caissière en vakkenvuller af: de assistent-boekbinder. In het overzicht 'Waar staat u op de loonlijst?' (zie pagina 49 tot en met pagina 51) is de directeur inkoop uit het bedrijfsleven te vinden naast de president van de Hoge Raad. De senior adviseur IT staat naast

de hoogleraar, de exportmanager naast de leeraar in het voortgezet onderwijs en de trein steward naast de soldaat. Zo is in één oogopslag duidelijk hoe de verhoudingen tussen markt en publieke sector liggen.

De best betaalde op de 'loonlijst' is als altijd de bestuursvoorzitter van een middelgrote organisatie, met maximaal 588.000 euro. Dat is gelijk aan het maximum van het jaar ervoor. Wel ging de gemiddelde beloning aan de top iets omhoog, bijna toereikend om de inflatie weg te poetsen. Alleen de piloot van een Boeing 747, als altijd hoog op de lijst, kon met 2,8 procent wat extra noteren. De lijstaanvoerder verdient circa 26 keer het bedrag dat de caissière, vakkenvuller en assistent-boekbinder in 2012 zagen bijgeschreven. Die afstand is al enige jaren gelijk.

Echte grootverdieners, zoals de bestuursvoorzitters van de AEX-beursgenoteerde multinationals, blijven buiten de dwarsdoorsnede van *Elsevier* en Berenschot. Aard en samenstelling van hun beloning wijken dermate af van die van 'gewone' werknemers dat vergelijken lastig is. Maar om een idee te geven van de verschillen: de best verdienende CEO uit de AEX was in 2012 Peter Vosser van Shell, met 13.157.925 euro, en dat is op zijn beurt nog eens 22 keer zoveel als de lijstaanvoerder uit het beloningsonderzoek. Vandaar dat *Elsevier* de bestuursvoorzitters van AEX-

ondernemingen en hun beloning afzonderlijk beschouwt. Dit jaar krijgen vooral de pensioenregelingen aandacht, omdat daar de vraag aan de orde is of ze daadwerkelijk als buffer voor de oude dag zijn bedoeld dan wel als verkapte extra beloning (zie 'Een appeltje van goud voor de dorst' op pagina 52).

Intussen bleven de salarissen van overheidsdienaren voor het tweede achtereenvolgende jaar steken op een minimale verhoging van gemiddeld 0,2 procent. Dus kwam de 1,3 procent extra hoofdzakelijk bij werknemers in het bedrijfsleven op de rekening.

Al zijn de salarisverschillen met 2011 niet zo spectaculair, toch maakt het uit welke plaats de werknemer in de hiërarchie bezet. De top kon, zoals gezegd, in 2012 de inflatie net aan de baas. Op directieniveau viel de schade ook mee. Maar daaronder was het sprokkelen, vooral managers kwamen met

Inhoud

Snelste stijgers 2011-2012	pagina 47
Leeswijzer onderzoek	pagina 48
Waar staat u op de loonlijst?	pagina 49
Een appeltje van goud voor de dorst	pagina 52
Grootverdieners AEX	pagina 54
Wat verdienen zij?	pagina 56
Toelichting salarissen	pagina 59

1,5 procent extra maar net boven het gemiddelde uit.

Tussen functiegroepen, bedrijfsleven en overheid bij elkaar, was eveneens verschil waarneembaar: IT'ers gingen er met 2 procent het meest op vooruit, gevolgd door de commerciële afdelingen (zie 'Stijging salaris van 2011 naar 2012' op pagina 51).

'De rek is er nu echt uit,' constateren adviseurs Hans van der Spek en Rutger Verbeet, die namens Berenschot de lijst samenstelden.

Werknemers merken dit doordat ze er zelfs meer in koopkracht op achteruitgingen dan het jaar ervoor, en aan de ontslagrondes.

Bodem

Verbeet en Van der Spek zien de naaste toekomst somber in: 'Ook bedrijven die nog een buffer hadden, beginnen zo langzamerhand de bodem van de geldkist te zien.' En dat betekent niet alleen kiezen wie van het personeelsbestand blijft of gaat, maar vooral ook

Snelste stijgers 2011-2012

In procenten van het bruto jaarsalaris

FUNCTIE	STIJGING
Taxichauffeur	5,30
Bode	4,65
Schoonmaker	3,60
Sergeant	3,28
Tweede luitenant	2,90
Piloot Boeing 747	2,75
Systeemontwerper	2,70
Technisch applicatiebeheerder	2,70
Informatieanalist	2,70
Directeur IT	2,70
Projectmanager IT	2,70
Voorzitter raad van bestuur middelgrote organisatie	2,60
Systeemarchitect	2,60
Manager IT	2,60
Algemeen directeur middelgrote organisatie	2,40

© Elsevier Bron: Berenschot

hoe de middelen te vinden – euro's dan wel andere vormen van beloning – om de beste krachten vast te houden, of om noodzakelijk nieuw talent te werven. De zaak moet wel blijven draaien.

Bovendien dient zich een onderbelichte consequentie aan nu 'langer werken' tot geloofsartikel is gemaakt. Verbeet: 'Voor de werkgever betekent dat twee jaar langer betalen voor dure, want oudere krachten. En dus ook twee jaar wachten op de goedkopere, jongere vervanging. Die extra kosten moeten uit de loonruimte komen.' Dus wordt het de nullijn voor velen, of demotie moest eens serieus bespreekbaar worden. 'Maar dat ligt wel een tikje gevoelig.'

De marges voor werkgevers zijn dus klein, en daarmee de kansen op substantiële loonsverhoging voor werknemers ook – eventuele promoties naar hogere functies daargelaten. Daardoor komen de arbeidsvoorwaarden onder het vergrootglas te lig-

Leeswijzer

Hoe is de ranglijst van beloningen samengesteld?

Op de salarisstrook mag een concreet bedrag staan, het is lastig alles wat bij een inkomen hoort in harde euro's uit te drukken. De ranglijst van 257 functies die managementadviesbureau Berenschot jaarlijks opstelt voor Elsevier, geeft een zo nauwkeurig mogelijke benadering van het bruto jaarsalaris. Daaronder vallen het vaste jaarsalaris, het collectief variabel (onder meer winstdeling) en het individueel variabel salaris (zoals bonussen). Aandelen- en optieregelingen en secundaire arbeidsvoorwaarden die niet in geld zijn te berekenen, blijven buiten de vergelijking. De 257 functies plus beloning zijn afkomstig

uit een jaarlijkse enquête van Berenschot onder bedrijven en overheidsorganisaties. Ze zijn gebaseerd op actuele data, zoals onder meer de geldende collectieve arbeidsovereenkomsten. Verder zijn ervaringsgegevens gebruikt uit specifieke branches. De bedragen zijn afgerond op 500 euro, het gaat steeds om de in 2012 betaalde salarissen. Bepalend voor de plaats op de ranglijst is het 'mediane' salaris. Eerst zijn alle salarissen van een functie op een rij gezet, vervolgens is vastgesteld wat het salaris is waar de helft boven en de helft onder zit. Dat is de mediaan. Het gemiddelde zou door de uitschieters voor hogere functies de werkelijkheid vertekenen.

Links naast de mediaan staat het minimumsalaris. Dat is de laagste tree in de cao of het gemiddelde van de 10 procent laagstbetaalden. Rechts naast de mediaan staat het

maximaal verdiende salaris, dat wil zeggen het gemiddelde van de 10 procent bestbetaalden. Voor sommige functies bij de overheid is slechts één bedrag genoemd, omdat de functie één salaris kent.

Bij diverse functies staat de omvang van de organisatie vermeld. De directeur van een 'middelgrote' organisatie geeft leiding aan 100 tot 500 mensen. Bij basisscholen is een school met minder dan 200 leerlingen klein, een school met 200 tot 400 leerlingen middelgroot, met 400 tot 800 leerlingen groot en met meer dan 900 zeer groot.

Een grote gemeente telt meer dan 375.000 inwoners, een middelgrote gemeente tussen de 40.000 en 375.000. Een middelgroot politiekorps telt 750 tot 3.000 volledige banen. De 'projectleider maatschappelijke projecten' is een functionaris die grote overheidsoperaties leidt.

gen, voorspellen de Berenschot-specialisten.

Voor vrije beroepen en functies die niet onder een cao vallen blijft het vrij onderhandelen, maar ruim 80 procent van de werknemers valt wel onder een cao. Dan is de vraag: waar ligt nog ruimte voor werkgever en werknemer? En: wat is aanvaardbaar, afgezet aan de arbeidsproductiviteit? Van der Spek: 'Wat niemand zich realiseert: als iedereen de maandag vóór de inhuldiging vrij had genomen, zou dat de BV Nederland 0,4 procent van de totale loonsom hebben gekost.'

Pakket

Werknemers die meer willen, nemen meestal als uitgangspunt wat zij bruto verdienen volgens de jaaropgave aan de Belastingdienst. Maar dat is nog niet, zoals dat in jargon heet, de 'total package', het complete pakket aan beloningen. Veel blijft onzichtbaar, terwijl het toch om werkelijk genoten inkomsten gaat. Dat kan zomaar 25 procent meer zijn dan het bruto jaarsalaris.

In een rekenvoorbeeld laat Berenschot zien om welke 'stille' inkomsten het gaat. Dat kan behoorlijk verschillen per branche, cao, bedrijf en werknemer. Maar veel werkenden in loondienst kunnen bijvoorbeeld profiteren van bovenwettelijke vakantiedagen, een pensioenbijdrage en reiskostenvergoeding door de werkgever. Negen van de tien werkgevers biedt een aanvullende pensioenregeling, meestal door tweederde van de premies voor zijn rekening te nemen terwijl de werknemer eenderde betaalt. Maar er zijn ook werkgevers die de gehele premie voor hun rekening nemen.

Nog zo'n bijdrage die gauw aan het oog ontsnapt, is de excedentverzekering: de werkgever betaalt mee aan een verzekering tegen inkomensderving, mocht iemand die

Wat verdient u echt?

Rekenvoorbeeld één en twee keer modaal

Bruto jaarsalaris	€ 35.000	€ 70.000
5 bovenwettelijke vakantiedagen	€ 700	€ 1.400
Pensioenbijdrage werkgever	€ 4.400	€ 11.000
Excedentverzekering	€ 0	€ 1.200
Reiskostenvergoeding	€ 2.400	€ 2.400
Privé-gebruik telefoon	€ 500	€ 500
Opleiding	€ 1.000	€ 1.500
Werkelijk verdiend	€ 44.000	€ 88.000

Werkgeverslasten (ZVW, WW, WIA, WAO, WGA)	€ 5.200	€ 8.100
Werkplek	€ 3.000	€ 3.000
PC/laptop e.d.	€ 1.500	€ 1.500
Telefonie	€ 1.000	€ 1.000
Kosten werkgever	€ 54.700	€ 101.600

© Elsevier Bron: Berenschot

meer verdient dan 51.000 euro in een uitkering volgens de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) belanden – ofwel arbeidsongeschikt worden.

Ook een bijdrage aan opleidingen en het privé-gebruik van de telefoon horen in dit hoofdstuk thuis. Volgens de zogeheten 'werk-kostenregeling' hebben werkgevers de nodige armslag om leuke dingen te regelen voor hun personeel – al zullen zij de kosten en de baten scherp in de gaten houden. Tot en met het kopje koffie en de smakelijk geprijsde lunch in het bedrijfsrestaurant.

Daarbovenop komen de extra kosten voor de werkgever waar hij niet onderuit kan. Dat zijn deels wettelijk verplichte lasten voor de Zorgverzekeringswet en Werkloosheidswet. Het zijn ook de praktische consequenties van het hebben van personeel. Dat heeft een werkplek nodig, vierkante meters plus bureau en stoel, en meestal een pc om überhaupt een bijdrage te kunnen leveren (zie 'Wat verdient u echt?' op deze pagina).

Over die mix van arbeidsvoorwaarden zal het gaan. Bij onderhandelingen over hun beloning vonden werknemers 'à la carte' de laatste jaren wel lekker klinken: je kiest wat je bevalt, en dan boven op het salaris. Dat iedereen het heeft over 'extraatjes' is ook niet toevallig. Vrije dagen, iPadje erbij, flexibele werktijden, seniorendag, cursusje in een landelijke omgeving met overnachting, een abonnement op een vakblad, een congres, en eersteklas per trein als de standaard voor het werkvervoer. De realiteit zal nu eerder zijn: óf het een, óf het ander, en kosten afstrepen tegen salaris in baar geld. Het loon moet per slot van rekening wel worden verdiend. ■

Zoek alle functies plus beloning op www.elsevier.nl/wieverdiendwat2013

ELSEVIER/BERENSCHOT SALARISOVERZICHT 2013

WIE VERDIENT WAT?

WAAR STAAT U OP DE LOONLIJST?

257 FUNCTIES MET BRUTO JAARSALARIS

'12	'11	FUNCTIE	MARKT	(SEMI)OVERHEID	MIN.	MED.	MAX.	'12	'11	FUNCTIE	MARKT	(SEMI)OVERHEID	MIN.	MED.	MAX.
1	1	VOORZITTER RAAD V. BESTUUR MIDDELGROTE ORGANISATIE			301.000	442.000	588.000	36	35	LID EUROPEES PARLEMENT				103.500	
2	2	LID RAAD VAN BESTUUR MIDDELGROTE ORGANISATIE			231.500	336.000	439.000	37	36	LID TWEDE KAMER				102.500	
3	3	ALGEMEEN DIRECTEUR MIDDELGROTE ORGANISATIE			177.500	255.000	300.000	38	40	MANAGER ZORGINSTELLING			84.000	101.000	124.500
4	4	PILOOT BOEING 747			173.500	216.500	270.500	39	38	SENIOR EXTERN ORGANISATIEADVISEUR			76.000	99.500	125.500
5	5	DIVISIEDIRECTEUR MIDDELGROTE ORGANISATIE			152.500	212.500	255.500	40	41	HOOFD ARBEIDSVORWAARDEN			75.000	99.500	122.500
6	7	COMMERCIEEL DIRECTEUR			114.000	171.500	194.500	41	39	MANAGER KAMER VAN KOOPHANDEL				99.500	
7	6	DIRECTEUR GROOT ZIEKENHUIS				169.500		42	45	DIRECTEUR IT			81.000	96.000	131.500
8	8	DIRECTEUR FINANCIËL-ECONOMISCHE ZAKEN			110.000	150.500	183.500	43	42	HOOFD RESEARCH & DEVELOPEMENT			71.000	96.000	119.000
9	10	DIRECTEUR INKOOP			114.500	148.000	175.000	44	43	TREASURER			68.000	96.000	110.000
10	9	PRESIDENT HOGE RAAD				146.500		45	44	HOOFD BELEGGINGEN			64.000	95.500	125.500
11	15	DIRECTEUR VERKOOP			101.500	144.500	175.000	46	46	FISCALIST			67.000	94.500	112.500
12	11	BURGEMEESTER VAN EEN GROTE STAD				144.500		47	47	HOOFD INTERNE ACCOUNTANTSDIENST			68.500	94.500	110.000
12	11	COMMISSARIS VAN DE KONING				144.500		48	48	DIVISIECONTROLLER			84.000	93.500	122.500
12	11	MINISTER				144.500		49	50	PROJECTMANAGER IT			65.000	93.000	116.000
12	11	NATIONALE OMBUDSMAN				144.500		50	49	REGIONAAL KORPSCHIEF MIDDELGROOT KORPS			72.500	91.000	108.500
16	16	DIRECTEUR SOCIALE ZAKEN			95.500	142.000	159.000	51	54	MANAGER IT			81.000	88.500	125.000
17	17	DIRECTEUR RESEARCH & DEVELOPMENT			97.000	138.000	166.000	52	53	VERKOOPLEIDER			70.000	88.500	112.000
18	18	STAATSSECRETARIS				135.500		53	52	MANAGER OPERATIONS			72.000	88.000	119.000
19	19	BEVELHEBBER LANDSTRUJKRACHTEN				132.500		54	56	CONTROLLER			62.000	87.500	109.000
19	19	GENERAAL				132.500		55	55	MANAGER PUBLIC RELATIONS			64.000	87.500	107.000
21	21	PRESIDENT GERECHTSHOF				129.500		56	51	DIRECTEUR VOORLICHTING			75.000	87.500	102.500
22	25	OPERATIONEEL DIRECTEUR			107.500	128.000	155.500	57	57	HOOFD PERSONEEL EN ORGANISATIE			67.000	85.500	115.000
23	22	SECRETARIS-GENERAAL MINISTERIE				127.500		58	59	SENIOR ADVISEUR IT			69.000	84.500	101.000
23	22	DIRECTEUR-GENERAAL MINISTERIE				127.500		59	58	HOGLERAAR 2 (MINDER ERVAREN DAN '1')			68.500	84.500	100.000
23	22	WETHOUDER GROTE STAD				127.500		60	61	KOLONEL			68.000	83.500	98.000
26	26	DIRECTEUR MARKETING			100.000	125.000	154.500	61	60	WETHOUDER MIDDELGROTE STAD				83.000	
27	27	CONCERNCONTROLLER			90.500	115.000	150.000	62	64	INFORMATIEMANAGER				81.500	
28	28	DIRECTEUR BUSINESS DEVELOPMENT			82.500	114.000	144.000	63	62	JURIST			62.000	81.000	96.500
29	29	DIRECTEUR BELEGGINGEN			85.500	111.000	139.000	64	65	INTERN ORGANISATIEADVISEUR			57.000	80.500	112.000
30	30	HOGLERAAR 1 (GROTE STAAT VAN DIENST)			76.500	108.000	120.500	65	66	JURIDISCH ADVISEUR			63.000	80.500	99.000
31	32	MARKETINGMANAGER			91.000	107.000	134.000	66	63	PROJECTLEIDER GROOT MAATSCHAPPELIJK PROJECT			67.000	80.500	94.000
32	31	GEDEPUTEERDE PROVINCIE				107.000		67	70	SYSTEEMARCHITECT			62.000	78.500	102.500
33	33	BURGEMEESTER VAN EEN MIDDELGROTE STAD				104.500		68	68	MANAGER INKOOP			57.000	78.500	102.500
34	37	BUSINESSUNIT-MANAGER			86.500	104.000	142.500	69	69	REGIOMANAGER			59.000	78.500	99.000
35	34	KANTONRECHTER GROTE STEDEN				104.000		70	67	VOORZITTER COLLEGE VAN BESTUUR KLEINE SCHOOL			72.000	78.000	90.000

VERKLARING VAN TERMEN EN BEGRIPPEN

Functies: de 257 functies plus beloning zijn afkomstig uit een jaarlijks onderzoek door Berenschot onder bedrijven en overheidsorganisaties. De bedragen zijn naar boven afgerond op 500 euro. Het gaat om betaalde salarissen in 2012.

MIN = minimum Bij lagere functies: cao-loon. Bij hogere functies: gemiddelde van de 10 procent laagstbetaalden.

MED = mediaan Middelste salaris voor de functie, de helft verdient meer, de helft minder.

MAX = maximum Gemiddelde van de 10 procent bestbetaalden.

Plaats op de ranglijst De mediaan is bepalend, daarna de hoogte van het maximumsalaris, daarna het minimumsalaris.

© Elsevier Bron: Berenschot

'12	'11	FUNCTIE	MARKT	(SEMI)OVERHEID	MIN.	MED.	MAX.
71	71	HOOFD VERKOOP BUITENDIENST			66.500	77.500	95.500
72	72	TOPJOURNALIST IN LOONDIENST			54.500	77.000	88.500
73	73	SECTOR PERSONEELSCHIEF			59.000	75.000	97.500
74	74	DIRECTIESECRETARIS			61.500	74.500	97.500
75	75	MANAGER PLANNING EN ANALYSE			58.000	74.500	96.000
76	76	HOOFD TECHNISCHE DIENST			63.000	74.000	88.500
77	78	PROJECTLEIDER IT			57.000	73.000	96.000
78	79	HOOFD OPLEIDINGEN			55.000	72.500	94.000
79	77	EXTERN ORGANISATIEADVISEUR			51.500	72.000	100.000
80	83	SERVICEMANAGER			52.500	71.500	96.500
81	81	HOOFD ADMINISTRATIE			56.000	71.500	94.000
82	82	FACILITAIR MANAGER			59.500	71.500	90.500
83	80	SECTORHOOFD POLITIE ZWARE CRIMINALITEIT			58.500	71.000	83.000
84	84	MANAGER LOGISTIEK			59.000	70.000	93.000
85	85	INFORMATIEMANAGER			55.000	69.000	76.000
86	86	HOOFD PERSONEEL & ORGANISATIE POLITIE			58.500	68.000	83.000
87	87	ACCOUNTMANAGER			49.000	67.500	87.000
88	88	MANAGER INTEGRALE KWALITEITSZORG			53.500	67.000	83.500
89	90	HOOFD MARKTONDERZOEK			50.500	66.500	86.000
90	92	HOOFD BEDRIJFSLABORATORIUM			48.000	66.000	86.000
91	91	HOOFD INKOOP			57.000	66.000	81.000
92	89	RIKSACCOUNTANT			52.000	66.000	78.000
93	93	PROCESTECHNICUS			57.500	65.500	82.000
94	97	INFORMATIEANALIST			48.000	64.000	84.500
95	94	HOOFD PRODUCTIE			54.500	64.000	81.000
96	95	PROJECTLEIDER			51.000	63.000	85.500
97	96	RESEARCHER/ONDERZOEKER			47.500	63.000	84.500
98	98	HOOFD VERKOOP BINNENDIENST			54.000	63.000	81.500
99	99	ADVISEUR ARBO			57.000	62.500	76.500
100	100	DATABASEBEHEERDER			57.000	62.000	71.500
101	105	EXPORTMANAGER			47.000	61.500	77.000
102	101	LERAAR EERSTEGRAADS VOORTGEZET ONDERWIJS			34.500	61.500	69.000
103	103	PROJECTADVISEUR IT			55.000	61.000	83.500
104	104	MANAGER KWALITEIT			43.000	61.000	78.500
105	106	PRODUCTMANAGER			51.500	60.500	78.500
106	107	MAJOOR			50.500	60.500	71.000
107	102	GRIFFIER VAN EEN GERECHTSHOF			55.500	60.500	70.500
108	109	FUNCTIONEEL APPLICATIEBEHEERDER			52.500	59.000	76.500
109	108	WETGEVINGSJURIST			47.000	59.000	69.500
110	112	SYSTEEMONTWERPER			50.000	58.000	78.500
111	111	HOOFD PLANNING /WERKVOORBEREIDING			46.000	58.000	74.500
112	110	UNIVERSITAIR DOCENT			54.500	58.000	69.500
113	113	TEAMLEIDER PRODUCTIE/WACHTCHEF			47.500	57.500	73.500
114	114	INKOPER			46.000	57.000	71.500
115	116	COMMERCIEEL-TECHNISCH MEDEWERKER BUITENDIENST			47.000	56.500	74.500
116	115	JOURNALIST DAGBLAD			47.000	56.500	68.000
117	117	TEAMLEIDER SALARISADMINISTRATIE			41.500	55.500	70.000
118	118	CHEF BOEKHOUDING			45.500	55.000	68.000

'12	'11	FUNCTIE	MARKT	(SEMI)OVERHEID	MIN.	MED.	MAX.
119	119	VERTEGENWOORDIGER			44.000	54.000	70.000
120	122	PROGRAMMEUR			38.500	52.500	67.000
121	120	PERSVOORLICHTER			40.000	52.500	61.500
121	120	PUBLIEKSVOORLICHTER			40.000	52.500	61.500
123	124	SERVICE-TECHNICUS			47.000	51.000	70.500
124	123	DIRECTEUR MIDDELGROTE BASISCHOOL			37.500	51.000	60.000
125	126	OPLEIDINGSFUNCTIONARIS			44.500	50.500	66.000
126	125	LERAAR BVE			34.000	50.500	60.000
127	129	TECHNISCH APPLICATIEBEHEERDER			37.000	50.500	57.000
128	127	MARKTONDERZOEKER			37.000	50.000	62.500
129	131	NETWERKBEHEERDER			39.500	49.500	62.500
130	130	HELPDESKMEDEWERKER			36.000	49.500	62.500
131	128	MANAGER VERKOOPBEVORDERING			36.500	49.500	61.000
132	132	DIRECTIESECRETARESSE			34.000	48.500	63.500
133	133	CHEF WERKPLAATS			36.500	48.500	55.000
134	135	TEAMLEIDER CREDITEURENADMINISTRATIE			42.000	48.000	60.500
135	139	HOOFDUITVOERDER			42.000	48.000	56.500
136	134	BEDRIJFSECONOMISCH MEDEWERKER			36.500	47.500	63.000
137	136	HARDWARE-SPECIALIST			37.000	47.500	60.000
138	137	PERSONEELFUNCTIONARIS			39.000	47.500	59.000
139	138	CHEF MAGAZIJN EN EXPEDITIE			40.000	47.500	57.000
140	140	CONTROLELEIDER			34.500	47.500	56.500
141	141	CONSTRUCTEUR			41.000	47.000	60.500
142	143	TECHNISCH ONTWERPER			34.500	47.000	58.500
143	142	MEDEWERKER CONTROLLING			36.500	46.500	60.500
144	144	RECHTER IN OPLEIDING			34.500	46.000	53.500
145	145	JURIST ARBEIDSZAKEN			36.000	45.500	54.500
146	147	OPLEIDINGSADVISEUR INFORMATICA			32.000	45.000	66.500
147	146	DIRECTIE KLEINE BASISCHOOL			36.000	45.000	53.000
148	149	KAPITEIN DEFENSIE			42.500	45.000	52.500
149	150	PLANNER IT			38.000	44.500	50.500
150	152	TEAMLEIDER VERKOOPONDERSTEUNING			36.000	44.000	55.000
151	153	TEAMLEIDER TELEFONISCHE VERKOOP			33.000	44.000	54.000
152	148	LERAAR TWEEDEGRAADS VOORTGEZET ONDERWIJS			34.000	44.000	52.000
153	154	TEAMLEIDER KLANTENSERVICE			40.000	44.000	51.500
154	151	MEDEWERKER PERSONEELZAKEN			36.500	43.500	58.000
155	155	HARDWARE-BEHEERDER			37.000	43.000	50.500
156	156	RECLAMECHEF			32.500	42.500	49.000
157	157	TESTER IT			33.500	41.000	48.000
158	158	OFFICEMANAGER			30.000	40.000	49.000
159	160	REDACTEUR			32.500	39.500	46.500
160	162	MEDEWERKER LOGISTIEK			31.500	39.500	46.500
161	159	POLITIEAGENT B			29.500	39.000	47.000
162	160	LERAAR BASISCHOOL			32.000	39.000	45.500
163	163	MARKETINGASSISTENT			34.500	39.000	44.500
164	165	OPERATIONEEL ONDERZOEKER/CONTROLEUR			32.500	38.500	48.000
165	164	MEDEWERKER PUBLIC RELATIONS			31.000	38.500	47.500
166	166	MEDEWERKER KWALITEITSDIENST			36.000	38.000	46.000

MED = mediaan Middelste salaris voor de functie, de helft verdient meer, de helft minder.

MAX = maximum Gemiddelde van de 10 procent bestbetaalden.

Plaats op de ranglijst De mediaan is bepalend, daarna de hoogte van het maximum-salaris, daarna het minimumsalaris.

© Elsevier Bron: Berenschot

VERKLARING VAN TERMEN EN BEGRIPPEN

Funcies: de 257 functies plus beloning zijn afkomstig uit een jaarlijks onderzoek door Berenschot onder bedrijven en overheidsorganisaties. De bedragen zijn naar boven afgerond op 500 euro. Het gaat om betaalde salarissen in 2012.

MIN = minimum Bij lagere functies: cao-loon. Bij hogere functies: gemiddelde van de 10 procent laagstbetaalden.

'12	'11	FUNCTIE	MARKT	(SEMI)OVERHEID	MIN.	MED.	MAX.
167	168	MEDEWERKER INKOOP			30.500	37.500	46.000
168	167	MILIEUDESKUNDIGE			32.500	37.500	44.000
169	171	ONTWERPER/TEKENAAR			32.000	37.500	42.500
170	169	GRAFISCH ONTWERPER			31.000	37.000	43.000
171	170	CHEF-KOK MIDDELGROOT RESTAURANT			33.000	37.000	42.500
172	173	TWEEDE LUITENANT			30.500	35.500	41.500
173	172	KEURMEESTER			30.500	34.500	40.500
174	174	ONDERZOEKER IN OPLEIDING			29.000	34.000	37.000
175	174	PROMOVENDUS			29.000	33.500	36.500
176	176	DRUKWERKVERKOPER			30.500	33.000	39.000
177	178	TREINMACHINIST			31.000	33.000	38.500
178	177	DOCUMENTALIST RIJKSOVERHEID			29.500	33.000	38.500
179	179	BEDRIJFSVERPLEEGKUNDIGE			31.000	33.000	38.000
180	180	FILIAALHOUDER MIDDELGROOT BEDRIJF			31.000	33.000	36.500
181	181	BUSCHAUFFEUR			30.500	32.000	38.000
182	182	LABORANT/ANALIST			27.000	31.500	38.000
183	185	SERGEANT			26.000	31.500	36.000
184	183	ADMINISTRATEUR			25.000	31.500	35.000
185	184	SECRETARESSE			26.500	31.000	36.000
186	186	ARCHIEFBEHEERDER			26.500	30.000	35.500
187	187	GRAFISCH VORMGEVER			26.500	30.000	35.000
188	188	BEWAKER			24.500	30.000	34.000
189	189	BOUWVAKKER			23.500	29.500	33.000
190	191	ELEKTROMONTEUR			23.500	29.000	32.500
191	190	ILLUSTRATOR			24.000	28.500	33.500
192	192	TIMMERMAN			23.500	28.500	33.000
193	194	HOVENIER			21.500	28.500	32.000
194	195	ONDERHOUDSMONTEUR			25.000	28.500	31.500
195	196	STUKADOOR			24.500	28.500	31.500
196	192	TONEELMEESTER			23.000	28.000	32.500
197	205	TAXICHAUFFEUR			22.000	28.000	32.000
198	198	ELEKTRICIËN			22.500	28.000	31.500
199	199	AUTOMONTEUR			23.500	28.000	30.500
200	197	ARRESTANTENBEWAKER			21.500	27.500	34.500
201	200	FOTOGRAAF			22.000	27.500	31.500
202	201	PORTIER			22.500	27.000	35.500
203	202	TECHNICUS			21.000	27.000	32.500
204	204	BOEKBINDER			20.500	27.000	31.500
205	207	DRUKKER			22.500	27.000	29.000
206	209	DOKTERSASISTENTE			21.000	26.500	32.500
207	203	OPERATEUR IT			21.000	26.500	31.500
208	210	TEKENAAR			21.500	26.500	30.500
209	206	VRACHTWAGENCHAUFFEUR			20.500	26.500	30.000
210	211	LASSER			23.000	26.500	29.000
211	208	AMBACHTELIJK BROODBAKKER			22.500	26.500	29.000
212	212	DISCJOCKEY IN VASTE DIENST			21.500	26.000	30.500
213	213	AUTOSPUITER			20.500	26.000	30.500
214	214	GRAFISCH TEKENAAR			21.000	25.500	29.500
215	215	MEDEWERKER KLANTENSERVICE			21.000	25.500	28.000
216	217	AMBACHTELIJK BANKETBAKKER			22.000	25.000	29.500
217	216	LITHOGRAAF			20.500	25.000	29.500
218	218	SCHILDER			21.000	25.000	29.000
218	221	WINKELSLAGER			21.000	25.000	29.000
220	219	METSelaar			20.500	25.000	29.000

'12	'11	FUNCTIE	MARKT	(SEMI)OVERHEID	MIN.	MED.	MAX.
221	220	GLASZETTER			19.500	25.000	29.000
222	222	BOEKHOUDER			19.000	24.500	29.000
223	224	RECEPTIONISTE			19.500	24.500	28.000
224	223	VUILNISMAN			23.500	24.000	28.000
225	226						